

Nieuwe richtlijnen i.v.m. het doopsel van volwassenen

Het nieuwe decreet over het catechumenaat is op 1 september 2020 in voege getreden. Dit decreet werd reeds eerder in "Pastoralia n°3" (mei-juni 2020) gepubliceerd. In bijlage vindt u hiervan een kopie.

Dit decreet omvat een aantal wijzigingen van de huidige praktijk.

- Zodra een kandidaat zich aanmeldt, zal de verantwoordelijke priester van de parochie contact opnemen met de Dienst catechumenaat van het betrokken Vicariaat om te zien hoe aan § 2, 3 en 6.1 kan voldaan worden.
  - Voor het Vicariaat Brussel: Mw. Ria DEREYMAEKER
ria.dereymaeker@ccv.be
02 533 29 30

- Na de uitverkiezingsviering (§ 6,2) zal de betrokken Dienst catechumenaat de gegevens van de toekomstige dopelingen aan de vicaris-generaal bezorgen zodat hij de vereiste canonieke toelating kan klaarmaken. Deze toelating zal rechtstreeks worden bezorgd aan de priester die het doopsel zal toedienen alsook een notificatie van het doopsel dat onmiddellijk na de viering moet teruggestuurd worden.

- Het aanvraagformulier dat u tot nu toe elk jaar in de loop van de maand januari door de vicaris-generaal per mail werd bezorgd, wordt niet meer gebruikt. Alleen bij uitzonderingen waarover § 12 spreekt, moet men de vicaris-generaal contacteren. Hij zal deze vraag voorleggen aan de kardinaal na overleg met de betrokken Dienst van het catechumenaat.

De laatste cijfers die onlangs door de pers gepubliceerd werden, duiden op een groeiend aantal aanvragen van volwassendoopsels. Dat kan ons alleen maar verheugen. Paragraaf 8 van het decreet wijst ook op het belang om ook nog na hun doopsel bijzondere aandacht te geven. Dit is een mooie maar ook een grote uitdaging voor onze Kerkgemeenschap. Moge de Heer ons daarin helpen!

Etienne VAN BILLOEN
Vicaris-generaal

Canon 788 § 3 Decreet over het catechumenaat

1. Elke persoon vanaf de leeftijd van 14 jaar die gedoopt wenst te worden in de Belgische kerkprovincie, dient de weg van het catechumenaat te volgen, zoals voorzien door de Orde van dienst voor de viering van de initiatiesacramenten voor volwassenen (ICLZ, vertaling ad experimentum van de Ordo initiationis Christianae Adultorum), het kerkelijk recht (cc. 206, 788, 1170, 1183 §1) en de Catechismus van de Katholieke Kerk (nrs. 1229-1233, 1247-1249). Vanaf de liturgische opname in de kerkgemeenschap door de ritus van de 'opneming onder de geloofsleerlingen' (Orde van dienst..., 14-15, 18) wordt een doopkandidaat catechumeen of geloofsleerling genoemd.
2. Bij de intrede in het catechumenaat van een kandidaat, wordt dit kenbaar gemaakt aan de bisschop en de door de bisschop benoemde verantwoordelijke voor het catechumenaat via de 'pastorale inlichtingenfiche luik A'. Deze fiches worden in elk bisdom bijgehouden in één register van de catechumenen, dat wordt bijgehouden door de bevoegde dienst catechumenaat bij de diocesane Curie (CIC c. 788 §1).
3. Wanneer een kandidaat zich heeft aangemeld, vertrouwt de pastoor haar of zijn begeleiding toe aan een christen die in het parcours van het catechumenaat is ingewijd. Bij de intrede in het catechumenaat zal de begeleider, in overleg met de pastoor, een begeleidend groepje van gelovigen samenstellen rond de kandidaat. Bij het vorderen op de catechumenale weg zal de catechumeen stap voor stap worden geïntroduceerd in de plaatselijke christelijke gemeenschap.
4. Door hun inschrijving in het catechumenaat, verkrijgen de catechumenen het recht toegelaten te worden tot de liturgie van het Woord van God, en tot de andere liturgische vieringen die niet voorbehouden zijn voor christengelovigen. Zij mogen aanwezig zijn in de viering van de Eucharistie, maar zonder actief deel te nemen. Tot hun andere rechten behoren: het recht zegeningen te ontvangen (CIC c. 1170) en bepaalde sacramentaliën (palmtakken, asoplegging, kaarsen, scapulieren en medailles en kruisbeeld); het recht op een kerkelijke uitvaart (CIC c. 1183 §1, CCEO c. 875), het recht zoals elke gedoopte om een rechtsvordering in te stellen (CIC c. 1476 en CCEO c. 1134); zij kunnen zich inschrijven bij verenigingen en bewegingen van apostolaat, volgens de bepalingen van de Statuten (CIC c. 307 en CCEO c. 578); het recht zich in te schrijven in de Latijnse Kerk of in eender welke Oosterse Kerk sui juris (CCEO c. 588); het recht het doopsel te ontvangen wanneer dit gevraagd wordt door wie naar behoren zijn voorbereid om het te ontvangen (CIC c. 865 en CCEO c. 682 §1). In het geval zij een huwelijk zouden aangaan, tussen twee catechumenen of tussen een catechumeen en een gedoopte,

dienen de voorschriften te worden gevolgd van de Orde van dienst voor de viering van het huwelijk.

5. Het komt de bisschop toe de catechumeen toe te laten tot het doopsel. Daartoe wordt voorafgaand aan de naamopgave en uitverkiezing de 'pastorale inlichtingenfiche luik B' bezorgd aan de bisschop of de door de bisschop benoemde verantwoordelijke voor het catechumenaat. De bisschop zal zijn beslissing onderscheiden op basis van dit schrijven, en/of in gesprek met de kandidaat, na raadpleging van de begeleid(st)ers.

6. 1. De fasen en stappen in het catechumenaat dienen gevolgd zoals door de ritus aangegeven. De opname onder de geloofsleerlingen gebeurt wanneer de kandidaat er klaar voor is. Indien men dit wenselijk acht, kan deze doorgaan bij de start van het werkjaar van de parochie, bij een bijzondere activiteit van de gemeenschap of op de eerste adventszondag.

6. 2. De tweede fase, van opname tot uitverkiezing, duurt normaal minstens een jaar opdat de catechumeen een volledig liturgisch jaar heeft meegemaakt en voldoende tijd heeft doorgemaakt voor bekering en groei. De uitverkiezing en naamopgave gebeurt liturgisch op de eerste zondag van de veertigdagentijd.

6. 3. Tijdens de veertigdagentijd bevatten verschillende zondagen een ritus die eigen is aan het catechumenaat, meer in het bijzonder drie scrutinia die gebaseerd zijn op de evangeliën van het liturgisch jaar A, en de overdracht (en weergave) van het Credo en het Onzevader.

7. De initiatiesacramenten worden toegediend in de paaswake. Drie modellen zijn hierbij mogelijk:

- Toediening van doopsel, vormsel en eucharistie door de bisschop in de bisschopskerk of in een andere kerk.
- Toediening van doopsel, vormsel en eucharistie door de daartoe door de diocesane bisschop gedelegeerde pastoor of een andere gedelegeerde priester in de parochie van de catechumeen.
- Toediening van doopsel en eerste communie door een priester of diaken in de parochie van de catechumeen tijdens de paaswake, gevolgd door het vormsel toegediend op Pinksteren door de bisschop in de bisschopskerk.

8. Na de toediening van de initiatiesacramenten in de Paaswake loopt tot Pinksteren de tijd van de mystagogie, waarin de neofiet verder ingroeit in de liturgie en de kerkgemeenschap. Ook daarna krijgen de pasgedoopten gedurende het eerste jaar een bijzondere aandacht.

9. De diocesane bisschop is de gewone bedienaar van het sacrament van het doopsel van volwassenen en van het vormsel, ook al kan hij hiertoe een hulpbisschop of priester (of voor het doopsel een diaken) mandateren. "Het doopsel van volwassenen, ten minste van hen die het veertiende levensjaar voltooid hebben, dient bij de diocesane bisschop gemeld te worden opdat

het, indien hij dit opportuun oordeelt, door hem zelf toegediend wordt.” (CIC c. 863) Als de bisschop een hulpbisschop of priester mandateert voor het doopsel van een volwassene, is deze van rechtswege ook bevoegd om het vormsel toe te dienen aan deze dopeling. (CIC c. 883, 2°)

10. De concrete organisatie van het catechumenaat conform de vereisten van de Orde van dienst is een diocesane bevoegdheid, behalve voor wat wordt afgesproken in de Bisschoppenconferentie. Elk bisdom of vicariaat in onze kerkprovincie beschikt daartoe over een diocesane of vicariale dienst voor het catechumenaat, met een door de bisschop benoemde verantwoordelijke. Op interdiocesaan vlak ligt de bevoegdheid voor het catechumenaat bij de interdiocesane commissies voor catechese (ICC en CIC), die ook de interdiocesane commissies voor liturgie hierin kunnen betrekken.

11. Wanneer er twijfels bestaan of de huwelijks- of een andere levenssituatie van de catechumeen een beletsel vormt voor haar of zijn doopsel, neemt de bisschop, na afweging van de objectieve en subjectieve factoren, uiteindelijk een beslissing op basis van zijn “pastorale onderscheiding in functie van het spiritueel welzijn” van de kandidaat (Amoris Laetitia, nr. 249). Openheid en transparantie vanwege de catechumeen zelf zijn hierbij voorwaarden.

12. Van dit decreet kan worden afgeweken bij wijze van uitzondering, wanneer de pastorale, burgerlijke of menselijke situatie van de kandidaat dit vereist. De diocesane bisschop beslist desgevallend hierover.

Dit decreet gaat in op 1 september 2020, begin van het nieuwe pastorale jaar 2020-2021.